

LESERSØRVIS

ET STARTVERKTØY

Innhold

1 Introduksjon.....	3
2 Hva kan du gjøre selv?.....	4
3 Hva kan personalet gjøre sammen?.....	6
4 Hva kan ledelsen gjøre?.....	9
5 Verktøy for evaluering.....	10

1: Introduksjon

Har du vært på kurs i lesersørvis og vil bruke metoden på ditt bibliotek? Et startverktøy for lesersørvis er ment som en veiviser for deg som er kjent med og vil i gang med lesersørvismetoden.

Lesersørvismetoden virker inn på hvordan vi tenker, snakker og skriver om bøker. Et startverktøy handler derfor om det helhetlige tjenestetilbudet et bibliotek gir sine lesere.

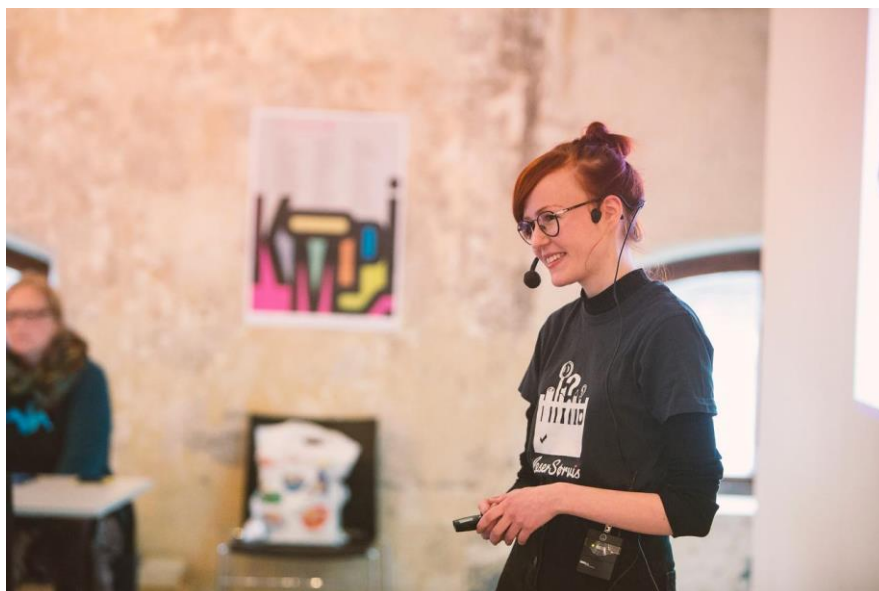
Hva kan du sette i gang med på egenhånd og hva kan dere som personale gjøre sammen? Hvor kommer ledelsen inn? Den første delen av startverktøyet handler om tiltak for å øke kunnskapen om bøker og formidlingsmetoden hos den enkelte ansatte og personalet som helhet.

Den andre delen av startverktøyet handler om å kartlegge dagens tjenestetilbud. Samstemmer tilbudet med brukernes behov og personalets ressurser? Er det flere tjenester biblioteket kan vurdere å tilby sine lesere?

Det er ingen fasit for hva som er et godt lesersørvisbibliotek. Hvilke tjenester biblioteket tilbyr er først og fremst avhengig av de lokale forholdene. Men én ting har alle lesersørvisbibliotek til felles: Det er her leserne henvender seg for å finne neste, gode leseopplevelse.

Takk til Asker bibliotek for gode innspill til startverktøyet!

Fylkesbiblioteket i Akershus ved Vanja Øyrås.

Foto: Litteratursymposiet i Odda.

2: Hva kan du gjøre selv?

Hva kan du gjøre for å ta i bruk lesersørvismetoden? Til å begynne med kan det være uvant å tenke gjennom appellfaktorer, men jo mer du trener på dette, desto lettere går det. Her er forslag til aktiviteter du kan starte med:

- Øv deg på å artikulere en boks appellfaktorer. Lytt etter appellfaktorer når du snakker med en leser. Når du formidler bøker skriftlig eller muntlig, prøv å legge til ord som sier noe om hvorfor boka er god å lese.
- Stol på intuisjonen: Hvis du føler at en bok minner om en annen bok du har lest, så stemmer det. Bruk appellfaktorene for å finne ut hvorfor.
- Gjør det til en vane å reflektere over appellfaktorer hver gang du leser en bok. Spør deg selv om det finnes andre bøker med tilsvarende appellfaktorer.
- I starten kan det være en god idé å bruke et skjema for å innordne de ulike appellfaktorene. Leseskjema finner du på www.lesersorvis.no.
- Lag en leselogg. Dette er et verdifullt verktøy for å huske bøker du har lest. Det er det samme hvor og hvordan loggen ser ut, men finn et system for å arkivere bøkene du leser. Bokselskere.no er et fint nettsted å bruke som leselogg. Her kan du også opprette lister over bøker. Markerer du listen som «ikke ferdig» vil ikke andre brukere se listen din.

- Hurtigles bøker. I starten kan det være lurt å bruke hurtiglesskjemaet som du finner på www.lesersorvis.no. Ta vare på skjemaene etter hvert som du hurtigleser. Da kan du senere gå tilbake for å se hva du har tenkt og lest.
- Etter hvert kan du legge bøkene du hurtigleser direkte inn i lister, f.eks. hvis du oppdager at boka er en read alike til andre bøker du kjenner.

Ung voksen: Bøker som er lette å leste, har god driv og vekker følelser.
#feelgood #ung leser
 av Lesersorvis · 20 bøker. Kommentarer: 0

I denne listen finner du bøker som ble foreslått til en leser som likte "40 postkort" av Ingeborg Arvola og "Elefanten i rommet" av Kari Saanum. Hun likte at bøkene var lette å lese, hadde god driv, og at de beveget henne.

Se hele lista →

- Gjør det til en vane å hurtiglese prisvinnende bøker og andre «snakkiser». Da er du informert om mange av de bøkene som blir etterspurt på biblioteket.
- Vær nysgjerrig! Bruk rolige timer på biblioteket til å utforske bøker. Får du tak i en bok det er lang venteliste på, så prøv å hurtiglese den før den blir lånt ut igjen.
- Bruk hurtigles systematisk for å bli kjent med deler av samlingen du ikke kjenner så godt fra før.
- Sett av en fast tid eller ha en rutine for når du skal hurtiglese.
- Hold deg oppdatert: Utarbeid gode vaner for å være oppdatert på ny litteratur. Kan Bokmagasinet til Klassekampen ligge framme på pauserommet på mandager? Kan du sette av en time i uka til å gå igjennom nyhetsbrev og anmeldelser?
- Hvilke aviser leser leserne på biblioteket ditt? Mange lesere spør etter bøker som nylig har blitt anmeldt. Prøv å legge merke til hvilke aviser de leser, og følg gjerne med på de samme anmeldelsene.
- Følg forlag og andre bokkanaler på Facebook og Instagram. Du finner forslag til kanaler å følge på www.lesersorvis.no.
- Bruk facebookgruppa til lesersørvis aktivt. Her kan du spørre om forslag til read alikes og dele lesersørvistips.
- Bruk nettet. Husk at du kan søke etter bøker og bokforslag på nett. Øv på dette når du lager utstillinger eller brosjyrer. Etter hvert blir du kjent med de ulike ressursene og kan gjøre søk under en lesersørvissamtale.

Vil du vite mer om netressurser? Se kapittel 3 i Lesersørvishåndboka.

3: Hva kan personalet gjøre sammen?

Hva kan personalet gjøre sammen for å bli bedre kjent med lesersørvismetoden? Og hva kan personalet gjøre for å øke bokkunnskapen hos alle ansatte.

Intern opplæring på metode

Det blir enklere å jobbe samstemt som personale, dersom alle er kjent med lesersørvismetoden og de viktigste verktøyene.

Ha intern kursing, eller hør med ditt fylkesbibliotek om det snart blir nytt kurs.

En mulighet for å trene på metoden er å la personalet øve seg på å finne bøker til hverandre. Det gjør det mulig å kartlegge hva kollegaene liker å lese, samtidig som personalet får trening i å lytte og formidle gjennom appellfaktorer.

Ha fokus på å dele og snakke om bøker. Kanskje kan dere ha en fast formidlingsøkt på starten av personalmøtene? Under presentasjonen av bøkene kan dere øve på å finne appellfaktorer og read alikes.

Læringsnettverk – deling av bøker

Lesersørvismetoden er vanskelig å ta i bruk uten å ha bred kunnskap om bøker. Vi som jobber på bibliotek trenger gode strategier for å bli kjent med flere bøker enn dem vi møter gjennom egen fritidslesing.

Læringsnettverk er viktig for at personalet skal ha et fast sted for å utveksle kunnskap om samlingene. Et læringsnettverk kan ta mange former. Kanskje har dere et internt læringsnettverk på biblioteket, eller et i samarbeid med tilgrensende bibliotek?

Under nettverksmøtene kan personalet presentere bøker for hverandre og øve på å bruke appellfaktorer og finne read alikes. Hvor omfattende et nettverksmøte er, avhenger av hva dere ønsker å oppnå. Skal det være et sted hvor dere også utvikler read alikes-lister og brosjyrer? Eller vil dere bare dele bøker?

Fordelen med faste nettverksmøter er at det sikrer at personalet blir jevnlig oppdatert på ny litteratur, samtidig som dere får øvd på lesersørvismetoden.

Felles gruppe på Workplace/Facebook eller lignende hvor dere deler boktips

Det er ikke alltid lett å få samlet alle kollegaene i en travel hverdag. Vurder om dere kan ha en felles gruppe på Workplace/Facebook eller lignende, hvor dere deler boktips og diskuterer bøker. Her bør det være lav terskel for å dele en ny favorittforfatter, eller spørre om forslag til bøker som kan inngå i en utstilling eller brosjyre.

Utarbeide referanseverktøy

I et kollegium vil det som regel være variasjoner i hva den enkelte liker å lese. Dette kan dere utnytte for å hjelpe hverandre med å utvikle gode referanseverktøy.

Her er forslag til noen referanseverktøy dere kan lage:

Lister

Personalet kan gå sammen om å tilvirke boklister. Dette kan være read alike-lister, eller lister over «gode tegneserier» eller «ny poesi», eller lignende. Listene kan være til internt bruk, eller bli publisert på nettsidene til biblioteket.

Biblioteket kan vurdere å ha en egen bruker på bokelskere.no. Her kan personalet enkelt opprette lister og legge til nye bøker.

En god start kan være å lage en «god bok»-liste. Dette er ikke det samme som siste utlånsstatistikk, men en liste over bøker som jevnt over har høy sirkulasjon og som mange lesere vil like. Et eksempel på «God bok»-liste ligger som vedlegg til dette dokumentet, og er hentet fra Asker bibliotek.

Hensikten med en «god bok»-liste, er at lista representerer en basiskunnskap om populære bøker på biblioteket. Alle i personalet kan få en kopi av lista og krysse av for de bøkene de kjenner til, og sørge for å hurtiglese de bøkene de ikke har lest.

En «god bok»-liste er et godt sted å starte opplæringen av nytt personale.

Brosjyrer

Lag brosjyrer eller bokmerker til leserne med leseforslag. Dette kan være read alike-brosjyrer eller brosjyrer med forslag til gode høstbøker eller lignende. Brosjyrene kan stå sammen med utstillinger i rommet, eller bli delt ut til lesere som vil ha lesetips.

På Facebooksiden til lesersørvis kan du dele din brosjyre og ta andres brosjyre i bruk. Bildet er hentet fra en utstilling på Deichman Hovedbiblioteket.

Husk å tenke flerbruk på alt dere gjør. Hver gang biblioteket lager en brosjyre eller en bokliste kan den deles på nettsidene og i sosiale medier. Brosjyren eller boklisten kan også være utgangspunktet for en utstilling på biblioteket.

Foto:
Fylkesbiblioteket i
Akershus

Utstillinger

En tralle eller utstilling i bibliotekrommet med «gode bøker», er også et referanseverktøy for alle i personalet. Sørg for at det er nettopp bøker mange lesere har interesse av på trallen/utstillingen, og som er enkle å formidle. Det gjør trallen/utstillingen til et trygt sted å begynne formidlingen for alle i personalet. Bøkene på «God bok»-lista hører selvfølgelig hjemme her.

Lesekart: Hvem leser hva?

Et lesekart er en oversikt over hva de forskjellige i personalet liker å lese. Et lesekart er praktisk av flere grunner. For det første gir det en oversikt over hvem som leser hva. Da blir det lettere å se hvor du skal henvende deg dersom det kommer spørsmål fra en låner om en sjanger du selv ikke kjenner godt.

Et lesekart gjør det også tydelig dersom det er sjangre på biblioteket som ingen i personalet har særlig interesse av. Det gjør lesekartet til en ressurs for å se hvor dere bør prioritere å øke bokkunnskapen, og hvor dere allerede er sterke.

Et eksempel på et lesekart ligger som vedlegg til dette dokumentet.

4: Hva kan ledelsen gjøre?

Formidling og leseveiledning er prioriterte tjenester hos de fleste norske folkebibliotek. Lesersørvist handler om å profesjonalisere tjenestene ytterligere, gjennom å jobbe systematisk for å øke kompetansen hos de ansatte, og for å skape et tjenestetilbud tilpasset de lokale leserne.

Ledelsen bør spille en viktig rolle i vurderingen av hvilke lesersørvistjenester biblioteket skal tilby, og hvor mye ressurser biblioteket skal bruke for å understøtte disse. Resten av dette dokumentet handler om å kartlegge og evaluere dagens personalressurser, brukerbehov og eksisterende lesersørvistjenester. Evalueringen kan bidra til å gi en oversikt over hvor biblioteket bør legge ned flere eller færre ressurser.

Forankring hos ledelsen er viktig. Gode lesersørvistjenester er tidkrevende, og forutsetter et personale som har oppdatert bokkunnskap. Ledelsen kan bidra i utarbeidelsen av strategier knyttet til tjenestetilbudet og bruk av personalressursene.

Foto: Telemark fylkesbibliotek

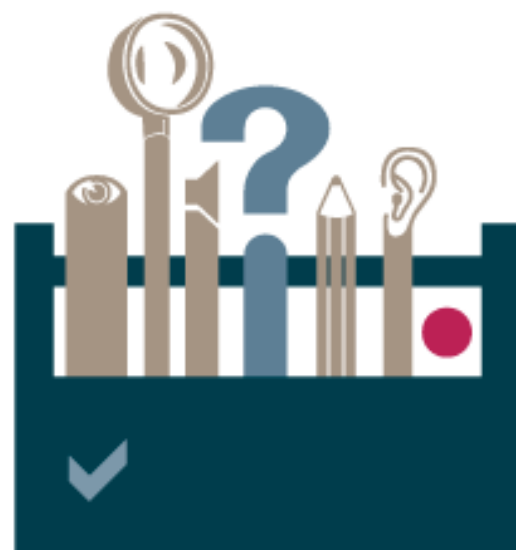
5: Verktøy for evaluering

Det samlede lesersørvistilbudet på et bibliotek bør gjenspeile hva slags lesere det er i lokalsamfunnet, og hvilke personalressurser biblioteket besitter. I dette kapitlet har dere mulighet til å evaluere leserne, personalressursene og tjenestetilbudet. Målet er å se hvordan de ulike delene passer sammen.

I evalueringen deler vi leserne og personalet inn i fire typer. Dere vurderer hvor stor prosentandel biblioteket har av hver type. Til hver lesertype er det beskrevet hvordan de bruker biblioteket, og forslag til hvordan hjelpe dem. Til hver personaltype er det beskrevet hvilket forhold de har til lesersørvist, og hvordan biblioteket kan dra mest mulig nytte av ressursene deres. Til sist er det en gjennomgang av mulige lesersørvistilbud. Hvilke lesersørvistjenester bør dere satse på tatt i betraktning hvilke lesere som bruker biblioteket? Og har biblioteket personalressursene til å gi de tjenestene dere ønsker, eller er det andre tjenester dere bør prioritere?

Evalueringsmodellen er inspirert av og tilvirket med samtykke fra amerikanske Novelist:

<https://www.ebscohost.com/uploads/novelist/pdf/RAXSelfAssessmentGuide-2017.pdf>

Ulike typer lesere

Biblioteket har lesere som er interesserte i forskjellige forfattere og bøker, men leserne varierer også i måten de bruker bibliotek tjenestene på.

Med inspirasjon fra Novelist deler vi inn leserne i fire typer. Disse typene er nærmere beskrevet under, sammen med hvilke lesersørvistjenester som passer til deres behov.

Type A-lesere

Mye tid, mye interaksjon

Disse leserne er kjente fjes på biblioteket og liker å prate med bibliotekpersonalet. De snakker gjerne om bøker, og er interesserte i hva folk leser. Dette er leserne som andre lesere henvender seg til når de ser etter en ny bok å lese.

Hvordan hjelpe dem

Type A-leserne bruker gjerne tjenester som involverer kontakt med andre, slik som en-til-en formidling, bokprat og andre bokarrangement på biblioteket.

De kan ha nytte av nyhetsbrev og blogger som tipser om bøker. Har ikke ditt bibliotek disse tjenestene, kan du vise dem til ressurser hos andre bibliotek eller aktører.

Husk at disse leserne er verdifulle for biblioteket. Du lærer masse av å prate med leserne om bøker! Kanskje kan de få lage en utstilling med bøker de anbefaler?

Husk at for disse leserne er en prat om bøker ofte en sørvis i seg selv, uavhengig om det leder fram til nye bøker å lese eller ikke.

Type B-lesere

Lite tid, mye interaksjon

Disse leserne har ikke tid til å oppholde seg lenge på biblioteket om gangen. Faktisk kommer de stort sett bare innom for å plukke opp bøkene de har bestilt inn, og for å levere det de er ferdige med.

Hvordan hjelpe dem

Selv om de ikke har mye tid til å være på biblioteket, kan disse leserne fortatt være interesserte i å motta lesersørvis.

De kan ha utbytte av «katalogkrydder» og anbefalinger på bibliotekets nettsider. De kan ha nytte av nyhetsbrev om nye bøker, og read alikes-lister på nett.

Disse leserne er i målgruppen for skjemabasert lesersørvis, eller andre tjenester som lar dem bruke kompetansen til de bibliotekansatte uten å fysisk oppsøke biblioteket.

Type C-lesere

Mye tid, lite interaksjon

Dette er leserne du sikkert har sett på biblioteket, men som du ikke har snakket så mye med. De er selvhjulpne og har lite interaksjon med personalet.

De kommer til biblioteket for å finne nye bøker å lese, og tar seg god tid mens de ser gjennom hyllene.

Hvordan hjelpe dem

Disse leserne trenger tjenester som hjelper dem med å finne fram til nye bøker. Dette kan ta form av utstillinger, fronting av bøker, brosjyrer, interaktive skjermer og lignende.

Det er ikke sikkert at disse leserne vet at personalet gjerne gir lesersørvis. La dem få vite om tilbudet gjennom muntlig kontakt, eller ved å ha innstikk i hyller eller på plakater hvor det for eksempel står «Leter du etter noe å lese? Spør personalet!».

Type D-lesere

Lite tid, lite interaksjon

Alle lesertypene så langt vil identifisere seg selv som «lesere». Det vil ikke type D-lesere. De leser bare når de må. Type D kommer på biblioteket for å løse bestemte oppgaver, gjerne knyttet til særemnet, bøker på nynorsk eller andre skoleoppgaver.

Hvordan hjelpe dem

Den enkleste måten å hjelpe disse leserne på er gjennom å utarbeide referanseressurser på forhånd. Kan biblioteket utarbeide en liste med aktuelle forfattere til typiske særemneoppgaver? Har dere en liste over lettleste nynorskbøker?

I en lesersørvissamtale med en leser som har lest lite tidligere er det mulig å ta utgangspunkt i hva leseren har likt av filmer, tv-serier eller spill for å finne hvilke appellfaktorer som er viktig for leseren.

Evaluer: Hva slags lesere har vi?

For hver kategori, fyll inn den prosentandelen dere tror passer for deres bibliotek. Her er det lov å gjette litt. Dere skal ha 100 % til sammen. For eksempel kan dere ha en jevn fordeling på 25%-25%-25%-25%

Hvor mange av våre lesere er type....

<p>A <input type="text"/> %</p> <p>Mye tid, mye interaksjon</p> <p>Dette er lesere du ser ofte på biblioteket. De prater med personalet om bøker, og deltar gjerne på bokarrangement.</p>	<p>B <input type="text"/> %</p> <p>Lite tid, mye interaksjon</p> <p>Dette er lesere som ikke har tid til å være lenge på biblioteket av gangen. De er allikevel aktive lesere og mottar gjerne lesersørvis.</p>
<p>C <input type="text"/> %</p> <p>Mye tid, lite interaksjon</p> <p>Lesere i denne kategorien tilbringer mye tid på biblioteket, men er stort sett selvhjulpne.</p>	<p>D <input type="text"/> %</p> <p>Lite tid, lite interaksjon</p> <p>Lesere i denne gruppen leser bare når de «må», og oftest i forbindelse med en skoleoppgave.</p>

Ulike personaltyper

Har ditt bibliotek eget personale som jobber med lesersørvis? På de aller fleste bibliotek er lesersørvis hele personalet sitt ansvar. Like fullt er det store variasjoner blant personalet på hvilke kunnskaper og ferdigheter de besitter. Det er det mulig å utnytte!

Type 1-personale

Stor bokkunnskap, foretrekker mye interaksjon

Disse personaltypene er storlesere, og de leser et bredt utvalg av litteratur. De er komfortable med å snakke om bøker foran andre. Ikke rent sjeldent har de etablerte relasjoner til leserne på biblioteket, og blir spurt etter med navn.

Type 1-personale er flotte å ha i vakt, men kunnskapen deres er altfor viktig til å bare bli brukt der. Du vil at de skal nå så mange lesere som mulig, og det gjennom så mange kanaler som mulig. Kanskje kan de lede boksirkler og andre bokarrangement? Kanskje kan de lage leselister og brosjyrer?

Type 1-personale er et godt valg for å trene opp nye ansatte i lesersørvis.

Type 2-personale

Stor bokkunnskap, foretrekker lite interaksjon

Disse personaltypene har robuste bokkunnskaper, men er ikke så komfortable i samspill med leserne.

Selv om de kanskje ikke er så komfortable med publikumstjenester, kan de fortsatt like å dele av bokkunnskapene sine. De er perfekte for å tilvirke utstillinger, leselister, nyhetsbrev, bokanbefalinger på nett, bokmerker og brosjyrer - ja, de fleste former for indirekte lesesørvis.

Har biblioteket ditt skjemasbasert lesersørvis vil denne personaltypen være en betydelig ressurs på dette området.

Type 3-personale

Mindre bokkunnskap, foretrekker mye interaksjon

Disse personaltypene er komfortable og flinke til å prate med leserne. De leser ikke så mye på fritiden og mangler kanskje verktøy for å holde seg oppdatert på ny litteratur.

Type 3 vil ha nytte av å bli kjent med hvor de kan lese om ny litteratur, og få en rutine på å hurtiglese bøker. For type 3 er det viktig å få overført bokkunnskap fra type 1 og 2-personale. De vil ha stort utbytte av å delta i læringsnettverk. Leselister og brosjyrer er gode referanseverktøy for type 3.

Type 4-personale

Mindre bokkunnskap, lite interaksjon

For leserne er alle som jobber på biblioteket en bibliotekar. Selv om type 4-personale kanskje ikke har arbeidsoppgaver knyttet til lesersøvis, vil de møte på lesere hvis de står i vakt eller gjør annet arbeid ute i biblioteket.

Det er viktig at type 4 har klare retningslinjer for hvordan de kan veilede lesere. Hvis en leser spør etter hjelp til å finne nye bøker, kan type 4 for eksempel vise fram anbefalingstjenestene til biblioteket på nett. De kan dele ut en relevant brosjyre, eller vise leseren til trallen/utstillingen med gode bøker.

Evaluer: Hva slags personalressurser har vi?

For hver kategori, fyll inn den prosentandelen dere tror passer for deres bibliotek. Dere skal ha 100 % til sammen. For eksempel kan dere ha en jevn fordeling på 25%-25%-25%-25%. Det er mulig å la alle i personalet vurdere seg selv. Bruk gjerne et digitalt feedback-verktøy, som f.eks. Google Questback.

Hvor mange av vårt personale er type...

1 ■ %

Stor bokkunnskap,
foretrekker mye interaksjon

Dette er lesersørvisekspertene dine. De leser mye og bredt, og er komfortable med å gi lesersøavis.

2 ■ %

Stor bokkunnskap,
foretrekker lite interaksjon

Personaltype 2 sitter inne med stor bokkunnskap, men er ikke så glad i publikumskontakt.

3 ■ %

Mindre bokkunnskap,
foretrekker mye interaksjon

Denne gruppen er dyktige til å samtale med leserne, men har ikke utførlig kunnskap om ulike sjangre, forfattere osv.

4 ■ %

Mindre bokkunnskap,
foretrekker lite interaksjon

Denne personaltypen leser sjeldent bøker, og kan føle seg ukomfortable med å gi lesersøavis.

Evaluer: lesersørvistjenester

Under følger et skjema for å evaluere lesersørvistjenestene på ditt bibliotek. På neste side følger en oversikt over de forskjellige tjenestene som blir nevnt i skjemaet. Kanskje blir dere inspirert til å starte med noe nytt? Eller kanskje ser dere at de tjenestene som er i fokus ikke harmoniserer med hva slags lesere eller personalressurser biblioteket har.

Instruksjon: For hver kategori setter du et kryss i den kolonnen som beskriver hvor biblioteket ditt er i dag.

	Dette er en prioritert tjeneste	Dette gjør vi litt av	Vurderer dette	Ikke aktuelt i dag
Lesersørvissamtaler på biblioteket				
Skjemabasert lesersørvissamtale				
Lesersørvissamtale i sosiale medier				
Lesersørvissamtale på bibliotekets nettsider				
Brosjyrer, plakater, bokmerker, etc.				
Bokarrangement				
Utstillinger				
Digitale infoskjermer				
Nyhetsbrev				
Videoformidling				
Annet?				

Lesersørvissamtaler på biblioteket

En-til-en-leseveiledning på biblioteket er den tjenesten flest forbinder med lesersørviss. Dette skjer når en leser kommer på biblioteket og spør om hjelp til å finne en bok å lese. Bruk lesersørvismetoden for å finne rett bok til rett leser.

Husk at tjenesten ikke markedsfører seg selv. Vær tilgjengelig og tilby leserne hjelp til å finne nye bøker. Bruk gjerne innstikk i hyllene som markedsfører tjenesten (på www.lesersorvis.no finner du innstikk du kan printe ut).

Skjemabasert lesersørviss

Skjemabasert lesersørviss kan foregå på nett eller i det fysiske biblioteket. Dette er en relativt utbredt tjeneste i USA, hvor leseren får tilbud om leseveiledning via et skjema.

På skjemaene oppgir leserne informasjon om tidligere lesing og hva de er på jakt etter i dag. Deretter får de i retur forslag til bøker de kan lese. I USA gjør bibliotekarene leseforslagene tilgjengelig på nett. Det gjør det mulig å søke på forfatternavn eller tittel sammen med ordet «read alikes», for å se eksempler på slike lister.

Trøndelag fylkesbibliotek har utviklet tjenesten «Neste bok ut» (nestebokut.no). Dette er et norsk eksempel på skjemabasert lesersørviss.

Fordelen med skjemabasert lesersørviss er at det gir personalet tid til å finne gode leseforslag, samtidig som leseforslagene kan bli arkivert og tjene som referanseverktøy for resten av personalet.

Lesersørviss i sosiale medier

Boktips, bokkuriosa, forfatterportrett og bokarrangement – listen er lang over mulige innlegg relatert til lesersørviss.

Sosiale medier åpner også for å flytte samtalen om bøker over til nett. Still engasjerende spørsmål om bøker og lesevaner. Kanskje tør du å utfordre leserne til å nevne en favorittbok i bytte mot at du kommer med forslag til en ny bok å lese?

Lesersørvis på bibliotekets nettsider

Bibliotekets nettsider er viktig for å vise fram de ulike boktilbudene biblioteket har. Mange lesere låner inn bøker hjemmefra. Det gjør at katalogkrydder, bokanbefalinger, lister med boktips og andre lesetips er til stor nytte.

Ta en titt på nettsidene til Sølvberget for inspirasjon. Her er det mange eksempler på god lesersørvis.

Brosjyrer, plakater, bokmerker etc.

Brosjyrer med lesetips er et godt lesersørvistilbud til leserne. I brosjyren kan du presentere et utvalg bøker gjennom korte bokbeskrivelser. Brosjyrene kan ta utgangspunkt i et tema, eller read alikes.

Se under «filer» på facebookgruppa til lesersørvis. Her ligger det mange brosjyrer til inspirasjon og deling.

Det er også mulig å lage plakater med bokanbefalinger og bokforslag, eller hva med et bokmerke med forslag til nye bøker?

Bildet er fra Alta bibliotek. Foto: Fylkesbiblioteket i Akershus.

Bokarrangement

Bokarrangementer er med på å vise fram bibliotekets rolle som formidler av litteratur, og kan bidra til å åpne opp nye bøker og forfatterskap for leserne. Lesesirkel, bokprat, forfatterbesøk og bokbad - listen er lang over hva et bibliotek kan arrangere.

Utstillinger

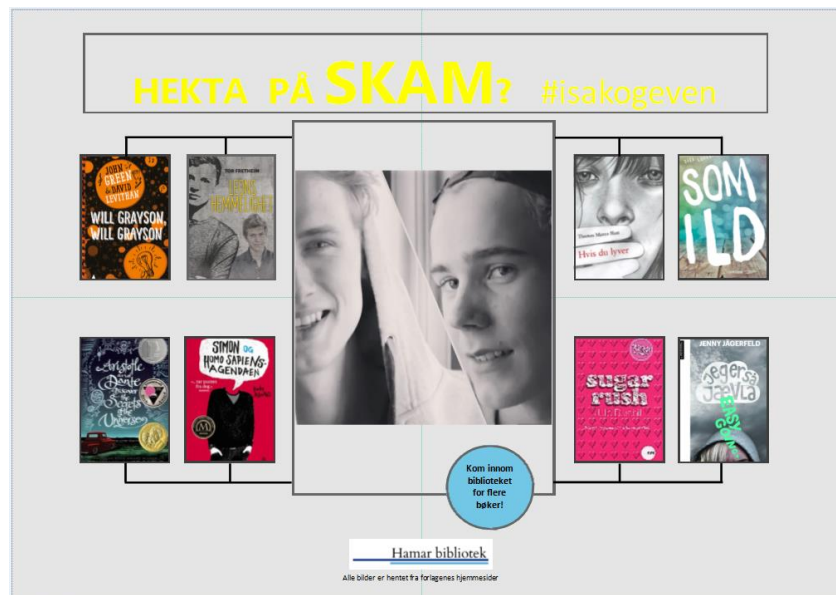
Utstillinger er et viktig virkemiddel på biblioteket. Ikke bare fører utstillinger ofte til økt omløp på deler av samlingen – utstillinger bidrar også til å vise fram biblioteket som formidler.

Ha et bevisst forhold til hva som er en «se-utstilling» og hva som er en «ta-utstilling» på biblioteket. Lånerne skal ikke være i tvil om de kan plukke bøker fra «ta-utstillingen» uten å ødelegge for utstillingen. «Se-utstillingen» har som formål å skape stemning og atmosfære og vil kreve mer arbeid rundt det estetiske.

Digitale infoskjermer

Digitale infoskjermer blir hyppig brukt for å annonsere kommende arrangement og tjenester biblioteket tilbyr.

Det er også mulig å fylle skjermene med bokaanbefalinger, lister med bøker, read alikes og annet bokrelatert innhold.

Bildet er hentet fra Hamar bibliotek

Nyhetsbrev

Nyhetsbrev fra biblioteket kan inneholde informasjon om nye bøker og arrangement på biblioteket. Har dere skrevet om bøker eller laget en ny bokliste? Eller kanskje har dere en ny utstilling på biblioteket? Dette får også plass i nyhetsbrevet.

Nyhetsbrev er en fin påminnelse om at biblioteket er rett rundt hjørnet og klar for bruk!

Videoformidling

Videoformidling blir brukt stadig oftere på bibliotek. Formatet passer til å gjøre formidlingen personlig. La bibliotekansatte, lånerne eller lokale forfattere anbefale bøker.

Se facebooksidene til Deichman for inspirasjon til god og variert videoformidling.

Ressurser

www.lesersorvis.no

[Ebscohost, Novelist:](#)

<https://www.ebscohost.com/uploads/novelist/pdf/RAXSelfAssessmentGuide-2017.pdf>

Saricks, J.G. (2005). *Readers' Advisory Service in the Public Library* (3th ed). Chicago: American Library Association.

Øyrås, V. (2017). *Lesersørvis: Lesersørvishåndbok*. Skien: Telemark fylkesbibliotek.

Vedlegg

Lesekart

«God bok-lista» til Asker bibliotek

Lesekart

Her er et forslag til et lesekart. Legg til og trekk fra kategorier slik at det passer ditt bibliotek. Hver ansatt skriver sitt navn i de rubrikkene hvor han eller hun har kjennskap til bøker.

Voksen

Populærvitenskap	Slektssagaer	Dystopier	Utenlandsk litteratur
Historiske romaner	Krim	Fantasy	Litteratur på engelsk
Biografier	Psykologiske thrillere	Scifi	Samtidslyrikk
Klassiskere	Grøssere	Norsk/Nordisk samtidslitteratur	Løkkeskriftromaner
Tegneserier	Reiselitteratur	Noveller	Kokebøker

Ungdom

Dystopier	Fantastisk litteratur	Samfunnsrealisme	Humor
Grøssere	Kjærlighet	Spenning	Fagbøker

Barn

Bildebøker	Rim/Regler	Tegneserier	Spenning
Humor	Lettlest	Grøssere	Kjærlighet

«God bok-lista» til Asker bibliotek

Biografisk

Tar utgangspunkt i faktiske skikkelser og hendelser. Den selvbiografiske formen vi har sett de siste årene, har vært mye debattert mht. hva som er fiksjon og hva som er fakta.

- Emma & Uno av Märta Tikkanen
- Min kamp av Karl Ove Knausgård
- Tung tids tale av Olaug Nilssen

Fantasy

Fortellinger med magiske eller fantastiske elementer, som kan utspille seg i en eventyrverden eller i vår verden.

- Verdens øye av Robert Jordan
- Ringenes Herre av JRR Tolkien
- Vår verden er dugg av Tor Åge Bringsværd
- Ikke fordi den har et svar, men fordi den har en sang av Tor Åge Bringsværd

Historisk

Handlingen er satt i fortid med respekt for historisk nøyaktighet og detaljer.

- Skugga-Baldur av Sjón
- Livlegens besøk av Per Olov Enquist
- Svik 1938 av Kjell Westö
- Alle dagers ende av Jenny Erpenbeck
- Den hvite dampbåten av Tsjingiz Ajtmatov
- Nærmere høst av Marianne Kaurin
- Seierherrene av Roy Jacobsen
- Haren med øyne av rav av Edmund De Waal
- Konspirasjonen mot Amerika av Philip Roth
- Golemen og djinnen av Helene Wecker
- Kristin Lavransdatter av Sigrid Undset
- Dinas bok av Herbjørg Wassmo
- Driver dugg, faller regn av Margit Söderholm

Krim

Fokuserer på etterforskning og oppklaring av en forbrytelse

- Jeg lar deg gå av Clare Mackintosh

Litterær fiksjon

Ofte prisbelønte bøker eller bøker som har mottatt gode anmeldelser. Kan ha fokus på karakterer, samfunnsproblemer o.a. Velskrevet og ofte en dybde i teksten som gir leseren mulighet for refleksjon.

- Min afrikanske farm av Karen Blixen
- En dag i oktober av Sigurd Hoel
- På kjøret av Jack Kerouac
- Dager i Burma av George Orwell
- Babettes gjestebud av Karen Blixen
- Hellemysrs folket av Amalie Skram
- Mørke midt på dagen av Arthur Koestler
- Elskeren av Marguerite Duras
- Haiene av Jens Bjørneboe
- Fuglane av Tarjei Vesaas
- Mitt navn er Asher Lev av C. Potok
- Juleoratoriet av G. Tunström
- Bukkesangen av Dermot Healy
- De forvillede av A. Maalouf
- Et guds barn av Cormac McCarthy
- Primtallenes ensomhet av Paolo Giordano

Samtidslitteratur

Tar for seg utfordringer / tema som er aktuelle for dagens mennesker – kan by leseren på ny innsikt.

- Vernon Subutex av Virginie Despentes
- Ung jente voksen mann av Eline Lund Fjæren
- I havet er det krokodiller av Fabio Geda
- Vær snill med dyrene Monica Isakstuen
- Uten personlig ansvar Lena Andersson
- Ellevte roman, bok atten av Dag Solstad
- Arr av Auður Ava Ólafsdóttir
- The Hate u give av Angie Thomas
- Og været skiftet og det ble sommer og så videre av Pedro Carmona-Alvarez
- Hva jeg betyr av Dag Johan Haugerud
- Ikke si at du er redd av Giuseppe Catozella

Science Fiction

Handlinger er lagt til en framtid, og utforsker moralske, sosiale, intellektuelle, filosofiske og etiske problemstillinger i en setting hvor omgivelsene er annerledes enn i dag.

- 1984 av George Orwell
- Vidunderlige nye verden av Aldous Huxley

Spenning

Her er handlingen i fokus. Helten befinner seg i en farlig situasjon og må løse denne med alle mulige midler

- Advokaten av John Grisham
- Jeg er pilgrim av Terry Hayes

Tegneserie

- Maus av Art Spiegelman
- Persepolis av Marjane Satrapi

Underholdning

*Fokus på handling - sentralt kan være utviklingen av relasjoner og kjærlighet hos personene vi møter.
/ Feel-good*

- "Ektemannens hemmelighet" av Liane Moriarty
- Postkortet av Leah Fleming
- Store hvite løgner av Liane Moriarty
- Kjærlighetsbrevet av Lucinda Riley
- Øya av Victoria Hislop
- Tråden av Victoria Hislop
- Onkel Oswald av Roald Dahl

leserSørvis